**Аналітична - інформаційна довідка**
**щодо ситуації із дотриманням прав**
**щодо соціального захисту внутрішньо переміщених осіб**
**та осіб, що прибувають з тимчасово окупованого Криму**

Довідку підготовлено Представництвом Президента України в Автономній Республіці Крим (АРК) на основі даних Міністерства соціальної політики України (МСПУ), інших центральних органів виконавчої влади (ЦОВВ), структурних підрозділів обласних державних адміністрацій (ОДА) та інших джерел станом на серпень 2018 р.

За офіційними даними МСПУ, станом на 17 серпня 2018 р. взято на облік 34259 переселенців з Криму (рік тому станом на 1 жовтня 2018 р. кількість складала 27947 осіб). Кількість облікованих сімей, з числа внутрішньо переміщених осіб (ВПО) з тимчасово окупованої території (ТОТ) України в Криму – 26749. Це відносна статистика, яка не відображає кількості всіх вимушених переселенців, а тільки тих, що стали на облік. Водночас частина осіб, яка стає на облік як ВПО задля ефективного отримання адміністративних, фінансових та соціальних послуг, фактично проживає в тимчасово окупованому Криму.

Найбільша кількість ВПО з Криму (АРК та м. Севастополь) зареєстрована в таких регіонах, як м. Київ – 10411 осіб; Київська область – 3732 особи; Херсонська область – 3016 осіб; Одеська область – 2564 особи; Львівська область – 2232 особи.

Серед загальної кількості відсоток працездатних осіб складає – 64,4% (22082), 35,6 % – це пенсіонери, особи з інвалідністю (разом 3439) та діти (8738).

Аналітично-інформаційною службою Представництва постійно проводиться аналіз та моніторинг соціально-економічних та суспільно-політичних процесів щодо внутрішньо переміщених осіб з Криму. З цією метою на початку року до структурних підрозділів облдержадміністрацій направлено запити щодо надання інформації по ВПО з Криму, які звернулися за допомогою до органів виконавчої влади областей.

З 2016 р. за повідомленням МСПУ було запущено Єдину інформаційну базу даних про облік ВПО, але за інформацією з інщих ЦОВВ вказана система фактично не працює або є недоступною для її роботи. Однак, за отриманою інформацією від профільних департаментів та управлінь соціальної політики ОДА введення окремого обліку ВПО, які перемістилися з Криму не передбачено. Тому в тих областях де обліковується значна кількість переселенців відокремити по даній категорії інформацію є можливим лише в ручному режимі, інформація надається загальна по всіх переселенцях.

Це не надає можливості мати точнішу статистику щодо кількості ВПО, але дозволяє отримати інформацію про ті проблеми, на які вони наражаються. В березні-квітні 2018 р. Представництвом у містах Херсон, Київ та Львів були проведені наради зі структурними підрозділами всіх ОДА України, щодо виявлення проблем та вжиття заходів, направлених на реалізацію забезпечення соціальних, політичних, культурно-освітніх та майнових прав громадян України, які переселились з Криму.

В рамках постанови Кабінету Міністрів України № 505 «Про надання щомісячної адресної допомоги ВПО для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг» 2014 р., за даними ОДА, в 2018 р. звернулись за виплатою грошової допомоги для покриття витрат на проживання, у тому числі на оплату житлово-комунальних послуг близько 2 тисяч кримських сімей. Тобто грошову

допомогу отримує меншість зареєстрованих ВПО з Криму.

За бюджетною програмою 2501480 „Надання щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції, для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг" на 2018 рік передбачені кошти для виплати щомісячної адресної допомоги в сумі 3211,7 млн грн (в 2017 році - 2 814,5 млн грн) для виплати вказаної допомоги.

За статистикою 2017-2018 рр. кількість зареєстрованих ВПО і людей, які звертаються по соціальну допомогу, зменшилась. Частково це пояснюється тим, що люди влаштувалися на нових місцях і не поновлюють свій статус ВПО, є також проблема в отриманні та підтвердженні статусу ВПО. Але іншим фактором вбачається брак фінансової мотивації робити це. Субсидія працездатній особі становить 442 гривні, на пенсіонерів і дітей – 884 гривні, але не більше 2400 гривень на сім'ю, при цьому поновлювати статус ВПО треба що півроку, без чого жодна особа з ТОТ не може розраховувати на соціальну допомогу, проводяться перевірки соціальними працівниками.

27 квітня 2018 р. було внесено зміни до Порядку надання населенню субсидій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 1995 р. № 848. Через вказані зміни ВПО мають надавати інформацію про доходи членів сім'ї, що є проблемою для ВПО адже члени сім'ї деяких з них знаходяться на ТОТ.

Дві основні проблеми, з якими стикаються ВПО під час пошуку роботи, – це низькі заробітні плати та невідповідність вакансій їхній освіті та професії.

За інформацією отриманою з областей України у місцях компактного проживання (далі МКП) ВПО проживає 76 кримських сімей, що складає приблизно 0,3% від загальної кількості зареєстрованих сімей ВПО з Криму. МКП ВПО є зазвичай приватні гуртожитки, приміщення житлового фонду соціального призначення, готелі, санаторії, бази відпочинку, модульні містечка, культові будівлі, гуртожитки навчальних закладів, лікарні та інші приміщення.

Основна частина ВПО вирішує житлове питання самостійно. Більшість не мають власного помешкання і вимушені його орендувати, значна частина живе у родичів або у приймаючих сімей, і тільки невелика кількість проживає у власному помешканні. За наявною на сьогодні інформацією до переліку об'єктів нерухомості входять об'єкти незавершеного будівництва або об'єкти будівництва, введені в експлуатацію, котрі потребують капітального ремонту. Для використання таких об'єктів під житло необхідні значні капіталовкладення.

Право на забезпечення ВПО безоплатним тимчасовим житлом за умови сплати за комунальні послуги встановлено п. 9 ст. 11 Закону України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб". Законом визначено, що таким житлом мають забезпечувати органи державної виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та суб'єкти приватного права. Керівники місцевих рад розглядають можливість забезпечення внутрішньо переміщених осіб шляхом надання їм житла у безкоштовне користування, якщо таке житло знаходиться на балансі місцевих рад, а також пошуку житлових будинків у сільській місцевості, які тривалий час не використовуються та можуть бути здані в оренду або продані за прийнятною ціною.

Питання із забезпечення постійним житлом ВПО в шести регіонах (Вінницький,

Миколаївський, Рівненський, Сумський, Харківський та Тернопільський) вирішуються в рамках затверджених регіональних програм (проектів на затвердженні) або передбачені заходами в окремих розділах існуючих регіональних програм. В ряді регіонів виділено земельні ділянки від будівництво житла для цієї категорії громадян (Закарпатський, Львівський та м. Києві) або проводиться відбір придатних ділянок (Рівненський та Сумський).

Тільки в двох областях наявні вільні житлові приміщення з житлового фонду соціального призначення. В Чернігівській області – це 14 приміщень та Волинській області – 32 вільних приміщення.

Постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 р. № 1094 затверджено Комплексну державну програму щодо підтримки, соціальної адаптації та реінтеграції громадян України, які переселилися з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції в інші регіони України, на період до 2017 року. Планом заходів з виконання Комплексної програми визначено забезпечення ВПО місцями для тимчасового перебування, в тому числі, забезпечення тимчасового розміщення сімей ВПО, в складі яких є особи з інвалідністю, зокрема діти з інвалідністю. Отже, протягом понад двох років ВПО, в тому числі, з інвалідністю, тяжкими захворюваннями, літні ВПО, сім'ї ВПО, які є неповними, малозабезпеченими, багатодітними та інші вразливі категорії переміщених осіб, тимчасово проживають в МКП.

Нагальним питанням проживання ВПО в МКП є їх адаптація до нових умов життя та інтеграція в новій громаді. Відповідно до міжнародних стандартів, які стосуються довгострокових рішень для ВПО, державою мають бути вжиті заходи, в тому числі спрямовані на забезпечення права на достатній рівень життя та відновлення (або компенсацію) втрачених (або пошкоджених) житла, землі та власності для належної інтеграції ВПО. На 2016-2017 роки Комплексною програмою визначена ціла низка заходів щодо забезпечення права ВПО на житло. Однак, державним бюджетом не передбачені видатки на реалізацію Комплексної програми, тому житлове питання ВПО не вирішується, а найбільш вразливі сім'ї ВПО проживають в місцях компактного проживання, у родичів та знайомих.

Забезпеченість житлом по регіонах України.

Київ. Більшість родин проживає в столиці у родичів або знайомих, орендованому житлі. Проживання переселенців на території міста Києва можливо в соціальних закладах, зокрема:

- Голосіївський район: вул. Кустанайська, 6 (гуртожиток), де постійно проживає 76 дорослих та 15 дітей.

- Деснянський район: вул. Курчатова, 22, де постійно проживає 58 дорослих осіб та 16 дітей.

- Дніпровський район: вул. Хоткевича, 27-а, - 70 дорослих осіб та 4 дітей.

- Оболонський район: КП „Київпастранс", вул. Юнкерова, 9/13 – 74 дорослих, 15 дітей; пансіонат „Джерело" Пуща-Водиця, вул. Курортна, 4 -185 дорослих, 72 дітей.

- Подільський район: дитячий санаторій „Ластівка", вул. Дачно-Білицька, 28 – 20 дорослих, 2 дітей.

- Святошинський район: вул. Львівська, 25, дорослих – 23, дітей – 7.

- Шевченківський район: дитячий спеціалізований санаторій „Салют" – 44 дорослих

та 5 дітей.

У вищезазначених місцях проживає 550 осіб, у тому числі осіб з інвалідністю – 27, дітей – 136.

Згідно отриманої інформації Департаменту соціальної політики Київської міської державної адміністрації зазначено, що фонди житла для тимчасового проживання в місті Києві не створено, оскільки кошти на їх формування не виділялись. Стосовно надання ВПО кредитів на житло сказано, що надається державна підтримка у розрізі 50 % вартості будівництва (придбання) доступного житла та/або пільгового іпотечного житлового кредиту відповідно до Порядку встановленим постановою уряду України № 140 від 11 лютого 2009 р. Реалізація державної програми доступного житла здійснюється через іпотечний центр в місті Києві та області Державної спеціалізованої фінансової установи «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву». Департамент земельних ресурсів виконавчого органу Київської міської ради повідомив про опрацювання клопотання обслуговуючого кооперативу житлово-будівельного кооперативу «Кримська оселя» про надання дозволів на розроблення проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок:

-на вул. Котовського у Шевченківському районі для будівництва багатоповерхової житлової забудови, площа 0,34 га.

-на вул.Маршала Тимошенко, 1, 1-б, в Оболонському районі для будівництва житлового будинку для ВПО з Криму, площа 0,34 га.

Вказані клопотання з відповідними проектами рішень Київської міської ради про надання дозволів на розроблення проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок, погоджені в установленому порядку, передання до Київської міської ради для розгляду та прийняття рішення.

Херсонська область. На обліку перебуває 3016 особи (сімей 2448) з них 29 сімей встали в чергу на отримання житла в м.Херсоні, 14 сімей отримали кімнати у гуртожитках. Тобто лише незначна кількість ВПО з Криму звернулась до влади.

Відповідно до спільного проекту з Представництвом Європейського Союзу в Україні „Активізація громади міста Херсона для подолання проблем внутрішньо переміщених осіб”, у м. Херсоні створено житловий фонд для ВПО у 3х гуртожитках у кількості 114 кімнат, що належить до комунальної власності міської територіальної громади. В районах Херсонської області створений житловий фонд для можливого проживання ВПО, який потребує проведення реконструкції та ремонту. Наприклад в м. Н. Каховка будівлі двох гуртожитків державної форми власності, що належать до сфери обслуговування Міністерства аграрної політики та продовольства України, тривалий період часу не використовується за призначенням та не утримується належним чином, потребують проведення реконструкцій. За умови передачі цих будівель до сфери обслуговування Міністерства оборони України та приведення їх до належного стану, можливо вирішити актуальні питання щодо забезпечення соціальним житлом окремих категорій громадян.

Одеська область. Для проживання внутрішньо переміщених осіб Одеська ОДА пропонує житло у с. Борщі Подільського (Котовського) району – двоповерховий комплекс школи-інтернату на 120 осіб, за 10 км від міста Подільськ (Котовськ). В 2017 році було широко анонсовано реконструювання в області Центру соціального житла на 700 осіб. Запланований центр із розвиненою інфраструктурою (дитячий садок, школа,

придомові садові ділянки, безпосередня пряма транспортна комунікація із Одесою, інтеграція в громаду (робочі місця)) знаходиться в 45 км (0,5 годин транспортом) від обласного центру в с. Степове, Роздільнянського району. Планувався запуск окремого соціального маршруту. Кожній родині заплановано надання в тимчасове користування (до вирішення квартирного питання або до повернення до місця постійного проживання) соціальне житло. Введення в експлуатацію першого корпусу на 300 осіб планувалось ввести в 3 кварталі 2018 року. Як зазначив віце-прем'ер міністр Павло Розенко, при відвідуванні даного центру в липні 2017 року, на реконструювання даного центру будуть спрямовані кошти міжнародної фінансової допомоги.

Миколаївська область. Згідно з інформацією управління державного архітектурно-будівельного контролю Миколаївської міської ради об'єктами незавершеного будівництва є 43 багатоквартирних житлових будинків. На пленарному засіданні позачергової сесії Миколаївської обласної ради, яке відбулося 21 грудня 2017 року, затверджено Комплексну соціально-економічну програми забезпечення громадян житлом у Миколаївській області на 2018-2022 роки. Метою Програми є створення належних умов для забезпечення житлом молодих сімей та одиноких молодих громадян, серед яких працівники бюджетної сфери, освіти та охорони здоров'я; учасників антитерористичної операції та членів їх сімей, внутрішньо переміщених осіб. Зазначена категорія громадян орендує житло в гуртожитках на підставі листа Миколаївської міської ради на тимчасове поселення та сплачує за проживання за тарифами, затвердженими виконкомом Миколаївської міської ради від 26 лютого 2016 р. № 122.

Кіровоградська область. За інформацією Кіровоградської ОДА до реєстру об'єктів для тимчасового розміщення внутрішньо переміщених осіб віднесено 143 об'єкти на 1330 місць. За рахунок залучення грантових коштів Європейського союзу в рамках проекту „Побудуємо майбутнє разом!" Кіровоградською обласною радою реалізовано проект, спрямований на створення комфортних умов для проживання й отримання освітніх послуг для внутрішньо переміщених осіб із зони проведення антитерористичної операції та тимчасово окупованих територій України. У рамках реалізації цього проекту в 2017 році у смт. Новгородка Кіровоградської області (вул.Криворізька, 44а) відбулось відкриття гуртожитку для внутрішньо переміщених осіб. Гуртожиток розраховано на проживання 150 сімей з числа внутрішньо переміщених осіб. На сьогодні в гуртожитку проживає 36 сімей.

Чернігівська область. До Чернігівського регіонального управління «Державної спеціалізованої фінансової установи «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву» в 2018 році звернулося 2 особи ВПО з Криму, на отримання кредиту по програмі «Доступне житло».

Запорізька область. Для тимчасового розміщення внутрішньо переміщених осіб діють: транзитне містечко модульного типу, гуртожитки, готелі, санаторно-курортні заклади тощо. Компенсація витрат на тимчасове проживання внутрішньо переміщених осіб здійснюється за рахунок коштів місцевих бюджетів.

Дніпропетровська область. У Дніпропетровській області розгорнуто п'ять транзитних містечок загальною кількістю 2024 місця (Дніпро, Кам'янське, Кривий Ріг, Нікополь, Павлоград). Транзитні містечка і гуртожитки забезпечено усіма комунальними зручностями, меблями, побутовою технікою тощо. На Дніпропетровщині за

рахунок коштів Євросоюзу реконструйовано під житло 15 об'єктів: старих, занедбаних гуртожитків та закладів охорони здоров'я.

Вінницька область. У Вінницькій області ВПО розселені в приватні будинки 27 районів та 6 містах обласного значення. Також у Вінницькій області функціонує Центр для тимчасово переміщених осіб у м.Ямпіль (приміщення готелю „Дністер"), який було модернізовано під постійне або тимчасове проживання внутрішньо переміщених осіб (ремонт системи опалення, заміна дверей та вікон на металопластикові, внутрішнє водопостачання та водовідведення, оздоблювальні роботи) в рамках проекту Європейського Союзу „Реконструкція" та програми розвитку ООН, місцевим бюджетом та впроваджено громадською організацією „Мрія Гальжбіївки".

Харківська область. В області затверджено до впровадження 13 мікропроектів, з яких 6 – це житлові приміщення: соціальні гуртожитки в містах Лозова, Богодухів, Ізюм, Дергачі, смт.Золочів, соціальне житло – квартири в сел. Дослідне Красноградського району.

В м. Харкові встановлено транзитне містечко модульного типу, яке почало функціонувати з січня 2015 року. У транзитному модульному містечку розселено 358 осіб. 437 внутрішньо переміщених осіб розселені на 6 об'єктах компактного проживання, наданих комунальними установами та органами виконавчої влади.

В Харківській області реалізується проект „Сприяння розвитку соціальної інфраструктури. УФСІ V" (фаза I), який спрямований на розвиток сходу України. Завдання проекту – відновити соціальні об'єкти, в тому числі для забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб.

У Харківській області затверджено до впровадження 13 мікропроектів, з яких 6 – це житлові приміщення: соціальні гуртожитки в містах Лозова, Богодухів, Ізюм, Дергачі, смт. Золочів, соціальне житло – квартири в с. Дослідне Красноградського району.

Житомирська область. В області ВПО мають можливість тимчасово проживати в соціальних закладах:

- готель „Житомир" (КП „Агентство з управління майном" Житомирської міської ради) усіх перебуваючих в установі громадян – на 84 особи;
- ДП „Санаторій для батьків з дітьми „Тетерів" ЗАТ лікувально-оздоровчих закладів „Укрпрофоздоровниця" – на 179 осіб.

Полтавська область. У регіоні ВПО проживають в таких місцях компактного проживання: готель „Жовтень" (комунальна власність Гадяцької міської ради), соціальний гуртожиток для внутрішньо переміщених осіб (підпорядкований КП „Галещина" та Ново Галещинській селищній раді Козельщинського району), готель „Славутич" (комунальна власність Горішньоплавнівської міської ради).

Сумська область. За інформацією Сумської ОДА житловий фонд соціального призначення в містах формується за рахунок переданого у комунальну власність житла на підставі судових рішень або визнаного в установленому законом порядку безхазяйним. Статус соціального житла мають гуртожитки у містах Шостка, Суми, Тростянець. У зазначених гуртожитках проживають одинокі громадяни, сироти та інші категорії населення.

Черкаська область. Черкаський обласний контактний центр для розміщення ВПО, які прибувають на тимчасове проживання, використовує як транзитний пункт оздоровчий табір „Придніпровський" де є можливість одночасно розмістити до 20 – 25

осіб на 7 – 14 днів. Також забезпечено їх безкоштовне перевезення до місця проживання в межах області. За інформацією Черкаської ОДА в області в наявності є гуртожитки, наприклад в м. Черкасах, м. Умані, в Золотоніському районі, Канівському та ін., які на цей час є непридатними для проживання, але після проведення ремонтних робіт, можливо отримати додаткове житло для зазначеної категорії громадян. Для вирішення питання проведення ремонтних робіт, необхідно значний обсяг коштів, який можливо визначити після розробки проектно-кошторисної документації та проходження державної експертизи.

Рівненська область. На території Рівненського району визначено приміщення, які можуть бути реконструйовані під житлові будинки, а саме: колишнє приміщення Великоомелянської середньої школи, пришкільний гуртожиток Малошпаківської школи, третій блок гуртожитку Клеванського професійного ліцею, незавершене будівництво двоповерхового житлового будинку, який перебуває на балансі ПСГП „Полісся", на території Жобринської сільської ради.

За інформацією Рівненської ОДА вивчаються можливі шляхи вирішення створення соціального житлового фонду в містах (гуртожитки) для надання в оренду переселеним громадянам на пільгових умовах

В Володимирецькому районі є 2 об'єкти, які після проведення будівельно-монтажних робіт можливо використати як житло для переселених громадян:

- об'єкт незавершеного будівництва „Реконструкція приміщення лікарні під будинок-інтернат для одиноких і престарілих в смт. Рафалівка". Реконструкція розпочата в 2004 році. Будівля знаходиться у комунальній власності громади смт. Рафалівка Володимирецького району Рівненської області;

- „Реконструкція незавершеного будівництва житлового будинку по вул. Паркова, 10 а в с. Антонівка Володимирецького району". Рік початку будівництва – 1992. Кількість квартир – 8 загальною площею 452 м. кв. Об'єкт перебуває у власності колективного підприємства „Володимирецький агропромбуд". Загальна вартість об'єкту становить 4870,6 тис. грн.

Хмельницька область. В Хмельницькій області нараховується 134 гуртожитки, з них 119 гуртожитків перебувають у комунальній власності територіальних громад. Відповідно до Закону України „Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків" мешканцями гуртожитків проводиться приватизація житлових приміщень, в яких вони проживають.

На даний час в області приватизовано 5379 приміщень або 64,4 % від загальної кількості приміщень, в яких дозволено приватизацію, тому кількість вільних приміщень у гуртожитках, яка може бути використана під соціальне житло, обмежена.

Працевлаштування ВПО з Криму має таку специфіку. Послуги державної служби зайнятості отримували 2468 ВПО з Криму або 11% від працездатного населення цієї категорії ВПО. Державна служба зайнятості сприяла працевлаштуванню 935 особам. За направленням служби зайнятості професійне навчання проходили 305 безробітних з числа внутрішньо переміщених осіб-кримчан. У громадських та інших роботах тимчасового характеру взяли участь 263 осіб.

Станом на 1 серпня 2018 р. статус безробітного мають 145 ВПО з Криму. Найбільша кількість безробітних з числа ВПО зосереджена у м. Києві, Львівської, Херсонської, Київської, та Дніпропетровської областях.

Доступ до медичних послуг. ВПО, яка проживає на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, має право звернутися до закладу охорони здоров'я на власний вибір із заявою на ім'я головного лікаря такого закладу з проханням поставити на облік за місцем фактичного проживання (зі зразком заяви, як правило, можна ознайомитися в у відповідному закладі). Документом, що підтверджує місце проживання внутрішньо переміщеної особи, є довідка про взяття на облік.

Пільгове забезпечення медикаментами та ліками не пов'язане зі статусом ВПО. Можливість пільгового (безкоштовного або зі знижкою) отримання ліків передбачена в разі амбулаторного лікування для певних категорій населення при конкретних захворюваннях.

За отриманими даними державними та комунальними закладами охорони здоров'я України на обліку перебуває майже 10 тисяч ВПО з ТОТ України в Криму, в тому числі взято на облік в січні – липні 2018 року – 1 тисяча осіб; надано медичну допомогу – більше 4 тисячам осіб, взято на диспансерний облік – 2,5 тис осіб; безоплатно надано лікарських засобів – 400 особам на суму 541 тис. грн; надано лікарських засобів на пільгових умовах – 71 особі на суму 46,7 тис. грн.

Найвищі показники серед регіонів: у м. Київ (на обліку в медичних закладах – 1544 особи; пролікованих – 1000 осіб; на диспансерному обліку – 175 осіб; надано лікарських засобів безоплатно та на пільгових умовах – 93 особи на суму 70 тис. грн.), Дніпропетровської області (на обліку в медичних закладах – 948 осіб; пролікованих – 625 осіб; на диспансерному обліку – 293 особи) та Вінницької області (на обліку 2535 особи, кількість пролікованих – 328, взято на диспансерний облік – 1379, надано безоплатно ліки 21 особі на суму 28 тис. грн.).

В 2018 році бюджетна квота на отримання вищої освіти абітурієнтам з Криму становить 3042 місця. По оперативним даним кількість зарахованих в 2018 році дітей-кримчан – 248 осіб. (В 2017 році ця цифра складала – 211 осіб). Зарахування по регіонах: в м. Києві – 128, Херсон – 53, Одесса – 23,Львів-22, Запоріжжя-9,Миколаїв -7,Дніпропетровськ – 2.

За інформацією департаментів освіти та науки облдержадміністрацій України станом на 1 серпня 2018 р. майже 4 тисячі осіб з числа ВПО здійснюють навчання у дошкільних, загальноосвітніх навчальних закладах, закладах професійної (професійно-технічної) освіти, закладах вищої освіти за різними формами навчання, у тому числі 50 громадян України, які проживають на ТОТ України в Криму, здобувають освіту за дистанційною формою навчання в навчальних закладах. В розрізі регіонів найбільшу кількість учнів по навчанню в дистанційній формі має м. Київ (23 осіб). В Геническому районі 3 мешканця Криму, які дистанційно навчалися в Новоалексіївській школи № 1 за екстернатною формою навчання отримали найвищі оцінки (12 балів) за підсумками державної підсумкової атестації під час складання зовнішнього незалежного оцінювання.

Звернення. За період з серпня 2017 р. до серпня 2018 р. включно до Представництва Президента України в АРК надійшло 1120 звернень громадян, що в 4 рази більше, ніж за попередні 1,5 року роботи – з 1 січня 2016 р. по серпень 2017 р.). Більшість звернень кримчан зокрема і в Представництво пов'язані з труднощами при реєстрації смерті і народження, а також - отримання паспорта на материковій частині України. У кримчан виникають труднощі при отриманні внутрішніх, закордонних або перших паспортів, а

також - при відновленні втрачених. Дві ці теми охоплюють близько 90% всіх звернень. Решта - це оформлення спадщини, угод з нерухомістю в Криму, питання освіти, і інші справи, в яких яскраво проявляється весь правовий колапс, який настав після окупації.

Переважна більшість людей, які звертаються за допомогою, не мають статусу ВПО. Кримчане прибувають на підконтрольну територію для оформлення будь яких документів в державних установах, слідування транзитом за кордон, відвідування родичів, отримання медичних послуг тощо.

У Херсонській області збільшується кількість Центрів надання адміністративного послуг, в яких кримчани оформляють необхідні документи. У Херсоні в травні 2018 року відкрилося державне підприємство «Документ», яке додатково надає кримчанам до тисячі адміністративних послуг щомісяця. До кінця 2018 року відкриють ЦНАП в Новотроїцькому районі і смт. Чаплинка. Також в процесі відкриття ЦНАП в Новоолексіївці Генічеського району і смт. Каланчак.

За інформацією УДМС України в Херсонській області, з початку окупації Кримського півострова за отриманням адміністративних послуг в області звернулось 86508 кримчан, із них 20629 за 8 місяців 2018 року.

Найбільша кількість звернень стосується: оформлення, видачі або обміну паспорта для виїзду за кордон (59750 звернень, з них 16613- у січні-серпні 2018 р.); вклеювання до паспорта фотокартки при досягненні громадянином відповідного віку (14130 звернень, з них 933 – січень-серпень 2018 р.).

Свобода пересування. Наразі на межі з ТОТ України в Криму діє три КПВВ: «Каланчак», «Чаплинка» та «Чонгар».

За даними Державної прикордонної служби за 8 місяців 2018 року через КПВВ пропущено 1768921 особа. Тобто щомісячно межу перетинає приблизно до 200 тисяч осіб.

На даний момент на КПВВ "Каланчак" і "Чонгар" створені мінімальні зручності, які в основному забезпечують потреби уповноважених посадових осіб Державної фіскальної і Державної прикордонної служби, але відсутні приміщення для тимчасового перебування осіб, що перетинають адмінмежу, та відсутні відповідні санітарні умови, освітлення, навіси, відсутні легальні внутріобласті та внутрірайонні перевізники з КПВВ до м. Херсон, м. Генічеськ тощо. За 7 місяців 2018 р. було зафіксовано 25 викликів швидкої допомоги на контрольних пунктах на кордоні з Кримом. У минулому році їх було 36 на КПВВ «Каланчак», 9 - на КПВВ «Чаплинка» і 28 - на КПВВ «Чонгар».

У липні Кабінет Міністрів України прийняв рішення виділити 105,98 млн гривень на облаштування КПВВ "Каланчак" і "Чонгар". За запевненням Міністерства з питань тимчасово окупованих територій і внутрішньо переміщених осіб України облаштування контрольно-пропускних пунктів в'їзду і виїзду «Каланчак» і «Чонгар» планують завершити до кінця 2018 року.

***Представництво Президента України в АРК***